

Renata Kordos

JESTEM CZĄSTKĄ TEGO MIASTA

Mieszkając w Muszynie, obcując na co dzień z jej teraźniejszością i z przyrodą, nie umiałam jej docenić. Dopiero wyjazd na kilka lat z Muszyny uświadomił mi, jak bardzo jestem związana z tą perełką wśród gór. Przyjeżdżając do miasteczka na wakacje czy ferie, „ładowałam akumulatory”. Byłam zachwycona seledynową zielenią wiosennych, młodych liści i traw, a jesienią cudną paletą barw muszyńskich lasów. Po powrocie na stałe do Muszyny zaczęłam zauważać społeczników, którzy chcieli coś zrobić dla tego miasteczka, którzy pragnęli uchronić od niepamięci ludzi, zdarzenia, sytuacje, budynki. Podejmując pracę w Szkole Podstawowej nr 2 w Muszynie, zastanawiałam się, co ja mogę zrobić dla swojej miejscowości, a przede wszystkim dla jej młodego pokolenia. Zaczęłam pogłębiać swoje wiadomości o historii i kulturze Muszyny. Przypominałam sobie wiele rzeczy, które gdzieś umknęły i odkrywałam nowe tajemnice. Muszyna może wszak poszczycić się ciekawą przeszłością. Chcąc zarazić miłością do naszej „małej ojczyzny” uczniów, postanowiłam opracować (i zrealizować) program edukacji regionalnej dla szkoły podstawowej, dla klasy I, II, III.

Edukacja regionalna odgrywa bardzo ważną rolę w procesie wychowania i kształcenia. Daje dzieciom możliwość zdobywania wiedzy o swojej „małej ojczyźnie”. Nauczanie regionalizmu jest niezmiernie wartościowe, a wiedza zdobyta w trakcie bezpośredniego kontaktu z ludźmi, płynąca z oglądania i dotykania przedmiotu, jest trwała i pewna. Poszerzaniu tej wiedzy sprzyja specyficzna atmosfera, ciekawi ludzie i miejsca, odpowiednio dobrane trasy spacerów i wędrowek po najbliższej okolicy, w różnych porach roku. Coś nowego, innego rozbudza ciekawość poznawczą uczniów, zajęcia czyni atrakcyjnymi, daje nieograniczone możliwości zgłębiania wiedzy, rozwija aktywność twórczą. Chciałabym zaszczerpić swoim wychowankom bakcyl wędrowania i poznawania swojej „małej ojczyzny”.

Regionalizm jest przyjacielem nauczyciela w jego pracy dydaktyczno-wychowawczej. Znajomość środowiska przyrodniczego oraz środowiska zamieszkania, ludowej gwary, starych zwyczajów i obrzędów, pieśni i przyśpiewek, legend, strojów ludowych, zabytkowych budynków jest bazą do poznania otaczającego świata. Chciałabym, aby napisany przeze mnie program był pomocny w wyposażeniu ucznia w podstawową wiedzę o tradycji i kulturze własnego regionu, a także by aktywizował poznawczo ucznia, rozwijał jego zdolności twórcze, uwarściwiał na piękno otaczającej przyrody, uczył szacunku dla ochrony naturalnego środowiska, kształtował postawę dumy i poszanowania kulturalnej ostoji swojego regionu. Opracowany program edukacyjny dotyczy I etapu kształcenia z zaznaczeniem poziomów – klasy I, II, III. Głównym źródłem wiedzy ucznia są jego osobiste doświadczenia zdobywane w trakcie poznawczego i twórczego działania. Kształcenie więc opiera się na aktywności dziecka oraz na jego naturalnej ciekawości. Program jest zgodny z założeniami programu edukacji zintegrowanej. Opiera się głównie na doświadczeniu, obserwacji i związkach emocjonalnych z rodziną, szkołą, rodzinną miejscowością, najbliższą okolicą, regionem, wreszcie ojczyzną i Europą.

W programie edukacji regionalnej zawarte są szczegółowe zagadnienia, metody i formy pracy, metody oceniania, środki i przewidywane osiągnięcia uczniów. Program sugeruje także, jaką wiedzę o mieście i regionie można wykorzystać. Zamieszczone zostały w nim propozycje wycieczek po regionie, elementy języka gwarowego Muszyny oraz literatura. Szkoła powinna odgrywać główną rolę w przywracaniu dziedzictwa kulturowego w regionie oraz inspirować działania twórcze, konieczne przy odszukiwaniu i zachowaniu swojej tożsamości. Realizując założenia programu, a zakładając ciekawy i oryginalny sposób zaznajamiania uczniów z najbliższym otoczeniem, zaczęłam od spotkań uczniów z ich babkami i prababkami. W miłej atmosferze, przy ciastku i herbacie, poznawaliśmy Muszynę sprzed dziesiątków lat. Babki chętnie opowiadały o latach swego dzieciństwa, o zwyczajach i obrzędach związanych z obchodzeniem świąt i uroczystości rodzinnych w dawnej Muszynie. Opowiadały o czasach II wojny światowej, o tym jak Niemcy na Rynku palili polskie podręczniki i książki.

W ubiegłym roku postanowiłyśmy, razem z koleżanką, urządzić czasową wystawę szkolnego muzeum etnograficznego. Rozpoczęłyśmy od wydrukowania ulotek z prośbą o pomoc w zebraniu potrzebnych sprzętów. Babki żywo zareagowały na nasz pomysł. Akcja zbierania materiałów na wystawę trwała 2 miesiące, a kolejny miesiąc – grupowanie rzeczy, opisywanie i stworzenie odpowiedniej scenografii. Dostałyśmy na zrealizowanie swojego pomysłu oddzielną salę.

Muzeum zostało otwarte 16 IV 2002 roku. Przez dwa miesiące można było oglądać wystawę. Zwiedzili ją uczniowie naszej szkoły, uczniowie z nauczycielami sąsiednich szkół podstawowych oraz społeczność lokalna. Ekspozycja cieszyła się dużą popularnością. Szczególnie miłe było dla uczniów, gdy mogli powiedzieć kolegom, iż ich eksponat znalazł miejsce na wystawie.

W międzyczasie przygotowaliśmy z koleżankami konkurs wiedzy o Muszynie dla klas I-VI szkoły podstawowej – etap gminny. Zebrałyśmy materiał, podzieliłyśmy zakres materiału na grupy wiekowe, ułożyłyśmy regulamin konkursu oraz pytania do etapu szkolnego dla II poziomów. Wszystkie materiały rozesłałyśmy do szkół podstawowych w gminie z zaproszeniem do wzięcia udziału w konkursie. W maju odbył się konkurs w naszej szkole, połączony ze zwiedzaniem szkolnego muzeum. Rozstrzygnięcie konkursu i zaproszenie na uroczystość rozdania nagród wysłałyśmy do zainteresowanych. Kolejnym etapem było przygotowanie montażu słowno-muzycznego, tematycznie związanego z Muszyną. Na uroczystość zaprosiłyśmy sponsorów, laureatów konkursu z nauczycielami, burmistrza miasta, rodziców. Laureaci otrzymali dyplomy oraz książki, a nauczyciele prowadzący – dyplomy uznania i drobne upominki. Zostali również wyróżnieni rodzice i uczniowie, którzy zgromadzili największą ilość przedmiotów na naszą wystawę. Na zakończenie zaprosiliśmy zebranych na poczęstunek. Naszą wystawę oglądała pani Barbara Rucka – kustosz Muzeum Regionalnego w Muszynie. Wyraziła pochlebne opinie na temat naszej akcji. W zbiorach posiadaliśmy bardzo stare dokumenty z roku 1808, 1843, 1846 i kilka lat młodsze. Sami byliśmy mile zaskoczeni, że takie perełki udało się nam pozyczyć.

Mam wiele pomysłów na realizację edukacji regionalnej w ciekawy, nietuzinkowy sposób. Ponieważ już od kilku lat prowadzę kółko redakcyjne dla młodszych dzieci, postanowiłam wydać (oczywiście z wychowankami) jeden numer gazetki „UCZNIACZEK”,

w całości poświęcony Muszynie. Dzieci samodzielnie piszą teksty na komputerze, trochę pomagają im rodzice i starsi koledzy. W comiesięcznych wydaniach gazetki postanowiliśmy kontynuować tematykę związaną z Muszyną i przynajmniej jedną stronę jej poświęcić. Całość poczyniń związanych z edukacją regionalną dokumentujemy w specjalnym segregatorze. Znajdują się tam zdjęcia z ciekawych spotkań, dyplomy i inne materiały, numery gazetki poświęcone Muszynie. Nawiązaliśmy współpracę z fotografem, który udostępnił nam zdjęcia roślin i zwierząt chronionych w Muszynie. I tak powstał kolejny dział w naszym albumie – „Ochrona przyrody na terenie Muszyny”. Posiadamy zdjęcia naprawdę rzadkich zwierząt.

Chcę także przygotować z uczniami zbiór starych muszyńskich pieśni. Podobnie jak poprzednio, zwrócę się z prośbą do starszych muszynian o pomoc w realizacji tego przedsięwzięcia. Mam również w planie opracowanie zbioru poezji o miasteczku poetów znanych i nieznanych. Chciałabym zorganizować wieczór poezji o Muszynie dla naszych dzieci i lokalnej społeczności. Ile z tych pomysłów zdołam zrealizować – czas pokaże.

Z tygodnia na tydzień nasz album zatytułowany „Moja Muszyna” staje się coraz bogatszy. Włączam tam prace plastyczne dzieci, np. wydzieranki przedstawiające zwierzęta chronione, plansze, mapy, ciekawe opowiadania na temat miasteczka. Dzieci ogromnie cieszy, gdy ich prace znajdują się w albumie, gdy zostaną opisane, i gdy zobaczą je rodzice oraz goście. Jest to dla ucznia wyróżnienie. Wszyscy starają się tu znaleźć; ważne jest, by każdy kiedyś miał taką możliwość. Dzieci zdobywają także punkty za zaangażowanie w edukację regionalną, zapisywane w specjalnym zeszycie.

Program edukacji regionalnej realizuję drugi rok. Wielu rzeczy zarówno ja, jak i moi uczniowie ciągle się uczymy. Uważam jednak, że w tak krótkim czasie udało nam się zrealizować wiele nietuzinkowych pomysłów. Jest to zasługą przede wszystkim uczniów, którzy bardzo chętnie angażują się w nowe przedsięwzięcia. Podziękowania należą się także pani dyrektor, która pozwala nam rozwijać się w tym kierunku, rodzicom i lokalnej społeczności, bez pomocy których niewiele udało by się nam osiągnąć.

Fragment ekspozycji szkolnego muzeum etnograficznego